

*“Monitorimi i standarteve të
Konventës CEDAë dhe Konventës
së Stambollit nga organizatat
jofitimprurëse si dhe roli i tyre në
procesin e Rishikimit Periodik
Universal të standarteve
ndërkombëtare të mbrojtjes së të
drejtave të grave”.*

19- 20 MARS 2018

DR.NADIA RUSI

Mekanizmi i monitorimit të IC

- Baza : Pyetëtori i GREVIO's
- Shteti harton raportin për GREVIO-n mbi bazën e pyetëtorit (Pyetëtori është i detyrueshëm për shtetin, jo OJF)
- GREVIO mbledh informacione shtesë nga burime të tjera joqeveritare (përfshihet shoqëria civile)
- Vizita në vendin që monitorohet
- GREVIO harton raportin e parë – i dërgohet shtetit për komente
- Harton raportin përfundimtar që miratohet nga Komiteti i Palëve dhe bëhet publik.

Roli i OJF në monitorimin e IC

- IC i detyron shtetet të njohin rolin e ojf në mbrojtjen e të drejtave dhe të rrisin bashkëpunimin me to
- Partnerë të rëndësishëm në monitorimin e zbatimit të Konventës
- GREVIO- OJF burim kyc informacioni
- Pjesëmarrja aktive e OJF mund të ndikojë në raportin e GREVIO-s për Shqipërinë

Rëndësia e pjesëmarrjes së OJF në procesine monitorimit

- Ju mund të ndikoni në procesin e vlerësimit të GREVIO për Shqipërinë dhe në **hartimin e rekomandimeve përfundimtare** për shtetin.
- Për shkak të veprimtarisë tuaj, **ju zotëroni informacion të përditësuar** dhe të pasur me **eksperienca të drejtëpërdrejta** të shkeljes së të drejtave të grave.
- Ju mund të **ndërtoni ura komunikimi** midis Këshillit të Evropës dhe aktorëve politikë në vend.
- Ju mund t'i jepni mekanizmit të monitorimit të KE informacion të pasur me **të dhëna statistikore dhe analitike** të mbledhura gjatë veprimtarisë tuaj në këtë fushë që mund të hedhin dritë mbi trendet dhe problematikat në ligj dhe praktikë.
- Ju mund të ndikoni pozitivisht në punën dhe efikasitetin e mekanizmit të monitorimit me qëllim zbatimin efektiv të konventës së Stambollit.

Si mund të ndërhyjnë OJF?

- Ju mund t'i dërgoni **raporte alternative ose hije GREVIO-s** duke iu përgjigjur të gjitha ose disa pjesëve të pyetësorit të shtetit;
- Pas publikimit të raportit të shtetit, ju mund t'i ofroni mekanizmit të monitorimit
- **informacion ose të dhëna shtesë që mungojë ose janë kontradiktore në raportin e shtetit;**
- Ju mund t'i ofroni GREVIO-s informacion të rëndësishëm për ta ndihmuar atë në **përgatitjen dhe identifikimin e prioriteteve për shtetin që po monitoron ;**
- Ju mund të keni mundësi të **takoheni me përfaqësuesit e GREVIO-s** gjatë vizitave në shtetin tuaj për të sjellë në vëmendjen e tyre situatën reale të të drejtave të grave në vend.
- Ju mund të angazhoheni **në dialogun me aktorët politikë** në vend duke i ofruar ekspertizën tuaj në lidhje me zbatimin në kohë të rekomandimeve të GREVIO-s.
- Ju mund të bëheni **pjesë aktive e procedurës folloë-up** duke monitoruar dhe ose ndihmuar shtetin në përmbushjen e rekomandimeve të GREVIO-s.

Treguesit

- NENI 3 i Konventës: Përkufizimet
- GREVIO inkurajon fuqishëm shtetin që të harmonizojë përkufizimin e DHF me Konventën
- Tregues: Niveli i përputhjes së ligjit me konventë.
- Konventa: “dhunë në familje” nënkupton të gjitha aktet e dhunës fizike, seksuale, psikologjike ose ekonomike që ndodhin brenda familjes ose njësisë shtëpiake, ose ndërmjet ish bashkëshortëve ose partnerëve ose ndërmjet bashkëshortëve ose partnerëve aktualë, pavarësisht nga fakti nëse autori i veprës penale ndan ose ka ndarë të njëjtën banesë me viktimën;

Neni 11: Mbledhja e të dhënave

- GREVIO nxit autoritet shqiptare që të kategorizojnë të dhënat sipas formës së dhunës, zhvillojnë kategori të reja të dhënash që tregojnë marrëdhënien e viktimës me dhunuesin.
- Të dhëna statistikore administrative/gjyqësore për të gjitha format e dhunës me detyrimin për ti ndarë sipas moshës, gjinisë, paaftësisë , që tregojnë lidhjen e viktimës me dhunuesin, të paktën 1 herë në vit.
- Numri i kërkimeve të pavarura të fokusuara të dhf të kyera nga shoqëria civile, aktorët shtetëerore, cdo vit.

Strategjia për barazinë gjinore 2016-2020

- **Qëllimi Strategjik 3: Reduktimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje.**
- **Numri i Bashkive që kanë të ngritur Mekanizmin e Referimit kundër dhunës në familje**
Insitucioni përgjegjës – Sektori i Barazisë gjinore dhe dhunës në familje, sipas raportimeve nga niveli vendor Periodiciteti – vjetor
- **Numri i Mekanizmave të Referimit në nivel Bashkie Nëndarja – sipas Bashkive**
Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të dhunuarat Insitucioni përgjegjës – Sektori i Barazisë gjinore dhe dhunës në familje, sipas raportimeve nga niveli vendor Periodiciteti – vjetor Metoda e Mbledhjes –
- **Numri i Shërbimeve** në nivel Bashkie Nëndarja – sipas Bashkive
- **Përqindja e dhunuesve të ndëshkuar e më pas të rehabilituar** Insitucioni përgjegjës – Sektori i Barazisë gjinore dhe dhunës në familje. Periodiciteti – vjetor Metoda e Mbledhjes –
- **% dhunuesve të ndëshkuar e më pas të rehabilituar ndaj totalit të dhunuesve** Nëndarja – sipas qarqeve dhe urbane/rurale

UPR

- Rishikimi Periodik Universal u krijua në 2006 si një proces i Këshillit të të drejtave të Njeriut. Procesi rishikon situatën e të drejtave të njeriut në secilin prej 193 shteteve të Kombeve të Bashkuara çdo 4.5 vjet. Angazhimi i OJF dhe shoqërisë civile është me shumë rëndësi gjatë këtij procesi.
Përmes angazhimit në UPR çdo OJF ka mundësi:
- Të ngrejë shqetësimet e veta në lidhje me çështje specifike të të drejtave të njeriut
- T'i drejtojë pyetje specifike qeverisë në lidhje me garantimin e të drejtave të njeriut
- Të unifikojë veprimtarinë e saj me orgnizatrat e tjera që ushtrojnë veprimtarinë në të njëjtën fushë me qëllim hartimin e rekomandimeve specifike për të ndryshuar gjendjen në vendin e tyre
- Të influencojë në nxjerrin e rekomandimeve nga Grupi i Punës në fund të procesit të rishikimit për të përmirësuar gjendjen e të drejtave të njeriut në vendin e tyre.
- Të ndihmojë në përmbushjen e rekomandimeve nga ana e Shtetit.

Dokumentat objekt rishikimi

- Karta e Kombeve të Bashkuara
- Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut
- Instrumentat e të drejtave të njeriut, traktate, konventa të ratifikuara nga Shteti që Rishikohet.
- Zotimet që ka marrë Shteti përsipër, përfshirë ato që ka marrë kur paraqet kandidaturën për zgjedhjen në Këshilli e të Drejtave të Njeriut
- E drejta humanitare e aplikueshme.

Duke qënë se UPR është një proces rishikimi i shteteve ndaj shteteve me njërin tjetrin, a mund të përfshihem unë si OJF në këtë proces?

- Roli i OJF në procesin e rishikimit të shteteve është mjaft i rëndësishëm. Edhe pse procesi në vetvete përmban një hapësirë të kufizuar për përfshirjen e OJF, ndikimi i tyre përpara dhe pas procesit të rishikimit mund të përmirësojë funksionimin dhe efektivitetin e gjithë procesit përmes ekspertizës së tyre dhe njohurive në lidhje me gjendjen e të drejtave të njeriut në fushat që ato ushtrojnë veprimtarinë e tyre. **Ju mund të bëheni pjesë aktive e UPR duke:**
- Marrë pjesë në konsultime me qeverinë
- Dërguar një raport si palë e interesuar në proces
- Lobuar me shtetet e tjera palë të OKB të cilat marrin pjesë në proces
- Ndjekur sesionet e Grupit të Punës gjatë UPR
- Ndjekur dhe marrë pjesë në sesionet e Këshillit të të Drejtave të Njeriut
- U bërë pjesë e procesit follow-up dhe monitoruar zbatimin e rekomandimeve nga ana e Shtetit

SI MUND TË BËHEM PJESË E MEKANIZMIT UPR?

- Bëhuni pjesë e tryezave teknike të konsultimeve të qeverisë me grupet e interesit në mënyrë që shqetësimet tuaja të adresohen në raportin kombëtar të dorëzuar nga Shteti.
- Hartoni paraprakisht një listë cështjesh që mendoni se kanë nevojë për t'u përfshirë në raport në mënyrë që të bëhën pjesë e dialogut interaktiv të shtetit tuaj me shtetet e tjera.
- ***Rritja e bashkëpunimit me shoqërinë civile ka qënë një nga rekomandimet e dala nga UPR në Sesionin e II, 2014 nga Angola kundrejt shtetit shqiptar***

Rekomandimet

- **Sesioni vijues i Rishikimit për Shqipërinë është në MAj 2019. OJF duhet të dërgojnë raportin e tyre të shkruar në 20.09.2018!**
- **Rekomandimet që duhet të monitorohen në rast të dhunës me bazë gjinore të dala nga sesioni i II i rishkimit të Shqipërisë lidhen me:**
- Rrit shërbimet mbështetëse për viktimat e dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje dhe merr masa për të rritur ndërgjegjësimin e juristëve, policëve, gjyqtarëve mbi natyrën serioze të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje. **(Australia)**
- Zbatoni në mënyrë të plotë Strategjinë Kombëtare mbi Barazinë Gjinore, Dhunën me bazë gjinore dhe Dhunën në familje dhe ngrini kapacitetet e policisë për ndjekur raste të tilla përmes programeve trajnuese shitesë për të ndihmuar policët të identifikojnë rastet e dhunës dhe të ndihmojnë të mbijetuarit prej saj. **(SHBA)**
- Vazhdoni të zbatoni Strategjinë Kombëtare mbi Barazinë Gjinore, Dhunën me bazë gjinore dhe Dhunën në familje **(Kina)**

Çfarë roli kanë OJF në fazën Follow-up për të siguruar zbatimin e rekomandimeve nga shteti?

- Në përfundim të procesit të rishikimit , shtetet janë përgjegjëse për të përmbushur konkluzionet, rekomandimet, zotimet që janë pjesë e produktit final të procesit UPR. Megjithatë , OJF mund të luajnë një rol të rëndësishëm në këtë fazë duke monitoruar zbatimin e rekomandimeve nga ana e shtetit dhe duke bashkëpunuar me këtë të fundit me qëllim zbatimin e tyre. Disa nga strategjitë se si OJF mund të përfshihen në fazën Folloë-up përfshijnë:
- **Organizoni një konferencë shtypi:** Në këtë mënyrë ju do të mund të bëni publike materiale që përmban dokumenti përfundimtar i rishikimit i cili është miratuar nga shteti juaj. Kjo nënkupton që ai ka pranuar rekomandimet dhe është zotuar për t'i përmbushur ato. Në këtë konferencë ju mund të nënvizoni edhe rekomandimet që nuk janë pranuar nga shteti për t'u përmbushur pas sesionit të rishikimit.
- **Përdorni median:** Përmes kësaj metode ju mund të përdorni si median online facebook, tēetter, blogje të tjera me qëllim që të shpërndani produktin e arritur gjatë UPR dhe të ushtroni presion tek qeveria për të përmbushur rekomandimet që shtetet e tjera i kanë dhënë vendit tuaj.
- **Organizoni takime:** Diskutoni rëndësinë e produktit final të UPR për shtetin me shoqërinë civile, organizata të tjera, komunitetin për t'i bërë edhe ata pjesë të procesit të implementimit.

- **Hartoni një strategji për të monitoruar zbatimin e rekomandimeve nga ana e shtetit**: Organizatat duhet të monitorojnë shtetin për një periudhë 4 vjeçare për të parë nëse a i ka përmbushur ose jo rekomandimet e dhëna. Kjo do t'iu shërbejë për të hartuar edhe raportin tuaj në sesionin e ardhshëm të rishikimit për shtetin tuaj.
- **Merrni pjesë në zbatimin e rekomandimeve**: Ju mund të hyni në bisedime me qeverinë për t'i ofruar asaj ekspertizën tuaj në fushën ku ushtroni veprimtarinë në mënyrë që rekomandimet të plotësohen brenda afatit. Përmes dialogimit ju mund të ndihmoni qeverinë në përcaktimin e planit të veprimit për të përmbushur rekomandimet që është zotuar t'i plotësojë.
- **Raportoni në lidhje me përmbushjen e rekomandimeve**: Monitorimi i zbatimit osë jot ë rekomandimeve iu hap rrugë OJF që të hartojnë raporte në sesionin e ardhshëm në lidhje me statusin e rekomandimeve, problemet dhe sfidat gjatë zbatimit si dhe duke ofruar zgjidhje për përmirësimin e situatës në vazhdim. Gjithashtu , ju mund të dërgoni raporte në lidhje me zbatimin e rekomandimeve edhe në afate të ndërmjetme pas dy vjetësh nga UPR i fundit.
- Human Rights Project “A practical guide to the United Nations’ Universal Periodic Review”, 2010